

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων (πλην κρατικών ενισχύσεων)

που συγχρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα που υποστηρίζονται από τα Ταμεία ΕΤΠΑ (στόχος «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη»), ΕΚΤ+, ΤΣ, ΤΔΜ και ΕΤΘΑΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.1 Θεσμικό πλαίσιο που διέπει την επιλογή και έγκριση πράξεων	3
2. ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΗΣ	6
2.1 Μεθοδολογία αξιολόγησης.....	6
2.2 Αξιολόγηση προτάσεων	8
2.3 Κριτήρια επιλογής πράξεων	9
2.3.1 ΣΤΑΔΙΟ Α' : Έλεγχος πληρότητας και επιλεξιμότητας πρότασης.....	9
2.3.2 ΣΤΑΔΙΟ Β' : Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων	10
2.4 Προσαρμογή κριτηρίων και προσδιορισμός τρόπου βαθμολόγησής τους	16
3. ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	18

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι παρούσες οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων (πλην κρατικών ενισχύσεων) που συγχρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα που υποστηρίζονται από τα Ταμεία ΕΤΠΑ (στόχος «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη»), ΕΚΤ+, ΤΣ, ΤΔΜ και ΕΤΘΑΥ αποτελούν συμπληρωματικό κείμενο στο Εγχειρίδιο Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τη Λειτουργική Περιοχή Ι: «Επιλογή και έγκριση πράξεων».

Με τις συγκεκριμένες οδηγίες δίνονται **κατευθύνσεις** που προτείνεται να ακολουθήσουν οι Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ) για την επεξεργασία και την τελική διαμόρφωση της μεθοδολογίας αξιολόγησης και των κριτηρίων επιλογής που θα εφαρμόσουν στο πλαίσιο κάθε πρόσκλησης για την αξιολόγηση προτεινόμενων πράξεων πλην κρατικών ενισχύσεων (πράξεις επιχειρηματικότητας κ.λπ.). Ωστόσο, οι οδηγίες αφορούν και στα έργα υποδομών που χαρακτηρίζονται ως κρατική ενίσχυση και υλοποιούνται μέσω διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Σκοπός των οδηγιών είναι:

α) η υποστήριξη της εφαρμογής των διαδικασιών επιλογής και έγκρισης πράξεων ώστε να είναι απολύτως σύμφωνες με τις θεσμικές απαιτήσεις της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 όπως προκύπτουν από τους σχετικούς Κανονισμούς της ΕΕ και την εθνική νομοθεσία

β) η παροχή αναλυτικότερων κατευθύνσεων στις εμπλεκόμενες στην αξιολόγηση πράξεων Αρχές για την υποστήριξη του έργου τους κατά την επιλογή πράξεων για συγχρηματοδότηση στο πλαίσιο των Προγραμμάτων

γ) η διασφάλιση της επιλογής των καλύτερων προτάσεων από άποψη ποιότητας και κόστους, που θα ολοκληρωθούν εγκαίρως σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμά τους και θα έχουν τη μεγαλύτερη συνεισφορά στις προτεραιότητες και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα του Προγράμματος, όπως ορίζονται/περιγράφονται στην εκάστοτε πρόσκληση.

Οι οδηγίες αξιολόγησης προτάσεων συνοδεύονται από Παραρτήματα που αφορούν σε επιμέρους θέματα όπως:

Παράρτημα Ι: Οδηγίες για τη **χρηματοοικονομική βιωσιμότητα πράξεων που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές** [Καν. 2021/1060, άρθρο 73 παρ. (2) στοιχείο (δ)].

Παράρτημα ΙΙ: Οδηγίες για την εξειδίκευση του κριτηρίου «**Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία**».

Παράρτημα ΙΙΙ: Οδηγίες για την αρχική αξιολόγηση του κριτηρίου **ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης** στην πράξη.

Παράρτημα ΙV: Οδηγίες για την εκπλήρωση του κριτηρίου της **ενίσχυσης της κλιματικής ανθεκτικότητας**.

1.1 Θεσμικό πλαίσιο που διέπει την επιλογή και έγκριση πράξεων

Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060

Οι αρμοδιότητες της ΔΑ όσον αφορά στην επιλογή και έγκριση πράξεων προβλέπονται στον Καν. (ΕΕ) 2021/1060 ως ακολούθως:

Άρθρο 73 Επιλογή πράξεων από τη διαχειριστική αρχή

Σύμφωνα με το άρθρο 73 του Καν. 2021/1060 η ΔΑ καταρτίζει και εφαρμόζει κριτήρια και διαδικασίες που δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι διαφανή, εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία και σε εμποδιζόμενα άτομα, διασφαλίζουν την ισότητα των φύλων και λαμβάνουν υπόψη τον Χάρτη των

Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και την ενωσιακή πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 11 και την παρ. 1 του άρθρου 191 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Ειδικότερα, σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο του κανονισμού, για την επιλογή των πράξεων η ΔΑ:

- α) εξασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις συμμορφώνονται με το πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένης της συνέπειάς τους με τις σχετικές στρατηγικές στις οποίες βασίζεται το πρόγραμμα, και ότι συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των ειδικών στόχων του προγράμματος·
- β) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου, συνάδουν με τις αντίστοιχες στρατηγικές και έγγραφα προγραμματισμού που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση του εν λόγω αναγκαίου πρόσφορου όρου·
- γ) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις αντιπροσωπεύουν τη βέλτιστη σχέση μεταξύ του ποσού της στήριξης, των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται και της επίτευξης των στόχων·
- δ) επαληθεύει ότι ο δικαιούχος διαθέτει τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς για να καλύψει τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις, ώστε να διασφαλίσει την οικονομική τους βιωσιμότητα·
- ε) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου υπόκεινται σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή σε διαδικασία ελέγχου και ότι έχει ληφθεί δεόντως υπόψη η αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων, βάσει των απαιτήσεων της εν λόγω οδηγίας·
- στ) επαληθεύει ότι όταν οι πράξεις έχουν ξεκινήσει πριν από την υποβολή αίτησης για χρηματοδότηση στη διαχειριστική αρχή, τηρείται το εφαρμοστέο δίκαιο·
- ζ) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συγκεκριμένου Ταμείου και ότι εντάσσονται σε έναν τύπο παρέμβασης·
- η) διασφαλίζει ότι οι πράξεις δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες οι οποίες αποτελούσαν τμήμα πράξης που υπόκειται σε μετεγκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 66 ή οι οποίες θα συνιστούσαν μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας σύμφωνα με το άρθρο 65 παράγραφος 1 στοιχείο α)·
- θ) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις δεν επηρεάζονται άμεσα από αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής όσον αφορά παράβαση δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ η οποία θέτει σε κίνδυνο τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών ή την επιτέλεση των πράξεων·
- ι) διασφαλίζει την ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας των επενδύσεων σε υποδομές που έχουν αναμενόμενη διάρκεια ζωής τουλάχιστον 5 ετών.

Άρθρο 63 Επιλεξιμότητα

Στο άρθρο 63 του Καν. 2021/1060 ρυθμίζονται θέματα επιλεξιμότητας των δαπανών και συγκεκριμένα στην παρ. 6 προβλέπεται ότι οι πράξεις δεν επιλέγονται για στήριξη από τα Ταμεία σε περίπτωση που έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή υλοποιηθεί πλήρως πριν να υποβληθεί η πρόταση από τον δικαιούχο (αίτηση χρηματοδότησης) βάσει του Προγράμματος, ανεξαρτήτως του αν έχουν εκτελεστεί όλες οι σχετικές πληρωμές, με την επιφύλαξη της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 20 του Καν. 2021/1060 για πράξεις που ανταποκρίνονται σε έκτακτες περιστάσεις. Επίσης, στην παρ. 9 του ίδιου άρθρου του Καν. 2021/1060 ορίζεται ότι μια πράξη μπορεί να λαμβάνει στήριξη από ένα ή περισσότερα Ταμεία ή από ένα ή περισσότερα Προγράμματα και από άλλα μέσα της Ένωσης. Στις περιπτώσεις αυτές, οι δαπάνες που δηλώνονται σε μια αίτηση πληρωμής για ένα από τα Ταμεία δεν δηλώνονται για κανένα από τα παρακάτω:

- στήριξη από άλλο Ταμείο ή μέσο της Ένωσης
- στήριξη από το ίδιο Ταμείο στο πλαίσιο άλλου Προγράμματος.

Οι απαιτήσεις του Καν. (ΕΕ) 2021/1060 έχουν ενσωματωθεί στον ν. 4914/2022 και συγκεκριμένα στο άρθρο 35 «Εξειδίκευση Προγράμματος», στο άρθρο 36 «Ένταξη πράξεων στα Προγράμματα», στο άρθρο 40 «Θέματα επιλεξιμότητας δαπανών στα Προγράμματα» και στο άρθρο 51 «Σύγκρουση συμφερόντων», όπου ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στην επιλογή και έγκριση των πράξεων. Σημειώνεται ότι:

- ✓ Στο πλαίσιο της εξειδίκευσης του Προγράμματος, ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση για την εξειδίκευση των δράσεων αιτιολογεί ότι η δράση ή το έργο που προτείνεται συνάδει με τις αντίστοιχες στρατηγικές και έγγραφα προγραμματισμού που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση του σχετικού αναγκαίου πρόσφορου όρου.

Στην περίπτωση που ο αναγκαίος πρόσφορος όρος δεν εκπληρώνεται και ο φορέας πρότασης (της δράσης ή του έργου που προτείνεται για εξειδίκευση) είναι αρμόδιος για την εκπλήρωση του Α.Ο., τότε παραθέτει επίσης ενημέρωση και τεκμηρίωση πως οι προτεινόμενες δράσεις είναι συνεπείς με τις υπό διαμόρφωση στρατηγικές και το συναφές πλαίσιο (Νόμους, Υπ. Αποφάσεις, συστήματα) που η χώρα επεξεργάζεται με στόχο την πλήρωση ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου. Στην περίπτωση που ο φορέας πρότασης δεν είναι και ο αρμόδιος φορέας για την εκπλήρωση του Α.Ο., για την ενημέρωση και τεκμηρίωση, ο φορέας πρότασης θα συνεργάζεται με την ΕΥΣΣΑΕ.

- ✓ Κατά την αξιολόγηση των προτάσεων, η ΔΑ λαμβάνει υπόψη το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την τήρηση των αρχών και των δικαιωμάτων του. Τα σχετικά θεμελιώδη δικαιώματα που εξετάζονται είναι τα ακόλουθα: 8 Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, 16 Επιχειρηματική ελευθερία, 21 Απαγόρευση διακρίσεων, 23 Ισότητα ανδρών και γυναικών, 26 Ένταξη ατόμων με αναπηρίες, 37 Προστασία του περιβάλλοντος, 41 Χρηστή διοίκηση, 42 Πρόσβαση στα έγγραφα και ανάλογα τις προς αξιολόγηση προτάσεων και: 16 Επιχειρηματική ελευθερία, 17 Ιδιοκτησία, 33 Οικογενειακή και επαγγελματική ζωή, 36 Πρόσβαση στις υπηρεσίες οικονομικού ενδιαφέροντος, 38 Προστασία του καταναλωτή. Εφόσον, η ΔΑ έχει υπόνοια/ένδειξη μη συμμόρφωσης σε αρχή ή δικαίωμα του Χάρτη ανατρέχει σε «Υποστηρικτική Λίστα κατά την αξιολόγηση, και επαλήθευση των πράξεων βάσει του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων», η οποία δίνει κατευθυντήριες οδηγίες ως προς την τήρηση των αρχών και των δικαιωμάτων του Χάρτη, προκειμένου η ΔΑ να διαπιστώσει ως προς ποιο δικαίωμα δεν υπάρχει συμμόρφωση. Η ΔΑ λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για τη βελτίωση της πρότασης. Στην περίπτωση που η πρόταση δεν μπορεί να βελτιωθεί η ΔΑ απορρίπτει την πρόταση.

- ✓ Το πλαίσιο πρόληψης και αντιμετώπισης της σύγκρουσης συμφερόντων τίθεται από τον Καν. 2018/1046 (Δημοσιονομικός Κανονισμός) και τις «Κατευθυντήριες γραμμές για την αποφυγή και τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων στο πλαίσιο του Δημοσιονομικού Κανονισμού». Με βάση το πλαίσιο αυτό, σύγκρουση συμφερόντων υφίσταται όταν η αμερόληπτη και αντικειμενική άσκηση των καθηκόντων δημοσιονομικού παράγοντα ή άλλου προσώπου, που συμμετέχει στην εκτέλεση του προϋπολογισμού, υπονομεύεται από οικογενειακούς ή συναισθηματικούς λόγους ή από πολιτικούς ή εθνικούς δεσμούς, από οικονομικό συμφέρον ή από οποιοδήποτε άλλο άμεσο ή έμμεσο προσωπικό συμφέρον.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τον Δημοσιονομικό Κανονισμό, απαγορεύεται σε κάθε πρόσωπο το οποίο εμπλέκεται στη διαδικασία της αξιολόγησης, να προβαίνει σε οποιαδήποτε ενέργεια από την οποία θα μπορούσε να προκύψει σύγκρουση των συμφερόντων του με τα συμφέροντα της Ένωσης. Λαμβάνει, επίσης, τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή φαινομένων σύγκρουσης συμφερόντων στα καθήκοντα για τα οποία είναι αρμόδιο και για την αντιμετώπιση καταστάσεων που μπορεί αντικειμενικά να εκληφθούν ως σύγκρουση συμφερόντων.

Το στέλεχος/ στελέχη της ΔΑ ή οι εξωτερικοί αξιολογητές, πριν διενεργήσουν την αξιολόγηση μιας υποβληθείσας πρότασης, οφείλουν να επιβεβαιώσουν σε σχετικό πεδίο στο ΟΠΣ ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων κατά την άσκηση της αρμοδιότητας της αξιολόγησης της εν λόγω πρότασης.

Η επιβεβαίωση αυτή αποτελεί μέτρο πρόληψης σύγκρουσης συμφερόντων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων διαχείρισης των Προγραμμάτων.

2. ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

Η διαδικασία για την επιλογή και έγκριση πράξεων περιγράφεται στη *Λειτουργική Περιοχή Ι* του Εγχειριδίου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.

Βασικό στάδιο της διαδικασίας είναι η *αξιολόγηση* των προτάσεων που υποβάλλουν οι δυνητικοί δικαιούχοι, κατόπιν πρόσκλησης που εκδίδει η ΔΑ. Η επιλογή της μεθοδολογίας αξιολόγησης, η προσαρμογή (προσθήκη, εξειδίκευση) των προτεινόμενων, στις παρούσες οδηγίες, κριτηρίων επιλογής πράξεων καθώς και η βαρύτητα και η βαθμολόγηση αυτών, που θα γίνει από τη ΔΑ, διαφοροποιείται/ προσαρμόζεται ανάλογα με τις δράσεις και τους ειδικότερους στόχους των προσκλήσεων. Η μεθοδολογία και τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την επιλογή των πράξεων εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

Στην περίπτωση προσκλήσεων δράσεων με κοινά χαρακτηριστικά ή και περιεχόμενο από διαφορετικές ΔΑ (π.χ. πρόσκληση για τη βελτίωση υποδομών υγείας από δύο διαφορετικές ΕΥΔ ΠΕΠ) συστήνεται η εφαρμογή συναφών κριτηρίων, χάριν συνεκτικότητας. Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο του χρονοπρογραμματισμού των προσκλήσεων (σύμφωνα με το άρθρο 49 του Καν. 2021/1060) ενθαρρύνεται η αμοιβαία ενημέρωση των ΔΑ και η μεταξύ τους επικοινωνία με την υποστήριξη και σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες της ΕΑΣ.

Σε κάθε περίπτωση η μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής πράξεων θα πρέπει να είναι διαφανή και σαφώς περιγεγραμμένα και να συνοδεύουν την πρόσκληση υποβολής προτάσεων, ώστε να είναι εκ των προτέρων γνωστοί οι όροι και οι προϋποθέσεις αξιολόγησης των προτάσεων.

Τα εγκεκριμένα κριτήρια δεν μπορούν να τροποποιούνται κατά τη διαδικασία της επιλογής των πράξεων στο πλαίσιο της ίδιας πρόσκλησης.

2.1 Μεθοδολογία αξιολόγησης

Οι βασικές μεθοδολογίες αξιολόγησης είναι:

- **Άμεση Αξιολόγηση.** Εφόσον επιλεγεί η άμεση αξιολόγηση, στην πρόσκληση ορίζεται η αρχική καθώς και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων. Κάθε πρόταση που υποβάλλεται αξιολογείται άμεσα χωρίς να απαιτείται να παρέλθει η προθεσμία υποβολής. Εφόσον η πρόταση ικανοποιεί τα κριτήρια που ορίζονται στην πρόσκληση προωθείται για ένταξη στο Πρόγραμμα. Η αξιολόγηση των υποβαλλομένων προτάσεων συνεχίζεται, με τη σειρά της ημερομηνίας και ώρας της ηλεκτρονικής υποβολής τους στο ΟΠΣ, μέχρι να εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός της πρόσκλησης ή αξιολογηθεί ο συνολικός αριθμός των προτάσεων.

Στην περίπτωση εξάντλησης του διαθέσιμου προϋπολογισμού, η ΔΑ ενημερώνει τους δυνητικούς δικαιούχους μέσω του ιστότοπου του Προγράμματος.

- **Συγκριτική Αξιολόγηση.** Στη συγκριτική αξιολόγηση ορίζεται στην πρόσκληση η αρχική καθώς και η καταληκτική ημερομηνία μέχρι την οποία πρέπει να υποβληθούν οι προτάσεις των δυνητικών δικαιούχων. Η έναρξη της αξιολόγησης των προτάσεων ξεκινά μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των προτάσεων. Από τα κριτήρια τα οποία βαθμολογούνται προκύπτει η συνολική βαθμολογία της κάθε πρότασης, βάσει της οποίας θα καθοριστεί η σειρά κατάταξης των προτάσεων. Οι προτάσεις που επιλέγονται για χρηματοδότηση (μέχρι να εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός της πρόσκλησης) είναι εκείνες με τις υψηλότερες βαθμολογίες.

2.1.1 Επιλογή μεθοδολογίας αξιολόγησης

Για τη λήψη της απόφασης σχετικά με τη μεθοδολογία αξιολόγησης που θα επιλεγεί, η ΔΑ τεκμηριώνει την καταλληλότητα της επιλεγείσας μεθοδολογίας και εισηγείται σχετικά στην Επιτροπή Παρακολούθησης.

Κατά κανόνα η άμεση αξιολόγηση είναι ταχύτερη κατά τη διεκπεραίωσή της και επιτρέπει στους δυνητικούς δικαιούχους που διαθέτουν ετοιμότητα υποβολής προτάσεων (και πληρούν τις ελάχιστες προϋποθέσεις της πρόσκλησης) να χρηματοδοτηθούν χωρίς σημαντικές καθυστερήσεις, αφού κάθε πρόταση αξιολογείται με τη σειρά υποβολής της.

Η συγκριτική αξιολόγηση, παρά το γεγονός ότι κατά κανόνα είναι περισσότερο χρονοβόρα διαδικασία, καθώς προϋποθέτει να έχει υποβληθεί το σύνολο των προτάσεων για να αρχίσει η αξιολόγησή τους, πλεονεκτεί στην τεκμηρίωση της επιλογής των πλέον κατάλληλων πράξεων, αφού κάθε πρόταση συνοδεύεται από αναλυτική κλιμακούμενη βαθμολόγηση των κριτηρίων, βάσει της οποίας επιλέγονται τελικά οι προτάσεις με τη μεγαλύτερη συνολική βαθμολογία.

Για την επιλογή της καταλληλότερης μεθοδολογίας αξιολόγησης, ώστε να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της χρηματοδότησης στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος, θα πρέπει να συνεκτιμώνται παράμετροι που συσχετίζονται με τα ειδικότερα χαρακτηριστικά των δράσεων που συμπεριλαμβάνονται σε κάθε πρόσκληση. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- *το πλήθος και οι αρμοδιότητες των δυνητικών δικαιούχων*

Στην περίπτωση που η πρόσκληση απευθύνεται σε συγκεκριμένο δυνητικό δικαιούχο (π.χ. λόγω θεσμικής αποκλειστικής αρμοδιότητας) είναι προφανές ότι θα επιλεγεί η άμεση αξιολόγηση. Αντιθέτως, για προσκλήσεις που απευθύνονται σε πολλούς δυνητικούς δικαιούχους που διεκδικούν «ανταγωνιστικά» την χρηματοδότηση στο πλαίσιο της ίδιας πρόσκλησης κατά κανόνα επιλέγεται η συγκριτική αξιολόγηση.

- *το φυσικό αντικείμενο των πράξεων*

Η συγκριτική αξιολόγηση ενδείκνυται κατεξοχήν σε περιπτώσεις ομοειδών πράξεων με κοινά χαρακτηριστικά όσον αφορά το φυσικό τους αντικείμενο, για τις οποίες η σύγκριση είναι ευχερέστερη. Παράδειγμα σε κατηγορίες πράξεων όπως είναι τα ερευνητικά προγράμματα, η συγκριτική αξιολόγηση πλεονεκτεί έναντι της άμεσης. Η άμεση αξιολόγηση είναι προσφορότερη για πράξεις, η υλοποίηση των οποίων είναι επιβεβλημένη από ανελαστικές υποχρεώσεις της χώρας σε επίπεδο ΕΕ, και περιγράφονται με σαφήνεια στην πρόσκληση.

- *το ύψος του διαθέσιμου προϋπολογισμού (συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη)*

Εφόσον οι πόροι που θα διατεθούν μέσω της πρόσκλησης εκτιμάται ότι επαρκούν για τη χρηματοδότηση των προτάσεων που τελικά θα υποβληθούν (π.χ. πράξεις υποδομών όπου είναι γνωστές στη ΔΑ οι ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν) κατά κανόνα επιλέγεται η άμεση αξιολόγηση (εφόσον άλλοι παράγοντες δεν συνηγορούν για το αντίθετο). Αντίθετα, αν ο διαθέσιμος προϋπολογισμός δεν μπορεί να καλύψει το σύνολο των καταγεγραμμένων αναγκών, είναι σκόπιμη η επιλογή της συγκριτικής αξιολόγησης.

- *τμηματοποιημένα έργα (phased)*

Για τα τμηματοποιημένα (phased) έργα επιλέγεται αποκλειστικά η άμεση αξιολόγηση. Για τις τμηματοποιημένες πράξεις εφαρμόζονται οι όροι του άρθρου 118 του Καν. 2021/1060.

Ωστόσο με τον Καν. 2022/2039 «για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 σχετικά με πρόσθετη ευελιξία για την αντιμετώπιση των συνεπειών της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας FAST (ευέλικτη βοήθεια για εδάφη) — CARE», μία πράξη με συνολικό κόστος που υπερβαίνει το 1.000.000 ευρώ, η οποία επιλέχθηκε για στήριξη και άρχισε πριν από τις 29 Ιουνίου 2022 μπορεί να ενταχθεί κατά παρέκκλιση από το άρθρο 73 παράγραφοι 1 και 2, του Καν. 2021/1060 εφόσον πληρούνται και οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η πράξη περιλαμβάνει δύο στάδια που είναι αναγνωρίσιμα από οικονομική άποψη και διαθέτουν χωριστές διαδρομές ελέγχου
  - β) η πράξη εμπίπτει σε δράσεις που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο σχετικού ειδικού στόχου και αποδίδεται σε τύπο παρέμβασης σύμφωνα με το παράρτημα Ι του Καν. 2021/1060, όπως αυτό διαμορφώθηκε με τον Καν. 2022/2039 σχετικά με πρόσθετη ευελιξία για την αντιμετώπιση των συνεπειών της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας FAST (ευέλικτη βοήθεια για εδάφη) — CARE
  - γ) οι δαπάνες που περιλαμβάνονται σε μια αίτηση πληρωμής σε σχέση με το πρώτο στάδιο δεν περιλαμβάνονται σε καμία αίτηση πληρωμής σε σχέση με το δεύτερο στάδιο.
  - δ) το κράτος μέλος δεσμεύεται να ολοκληρώσει κατά την περίοδο προγραμματισμού και να καταστήσει επιχειρησιακό το δεύτερο και τελικό στάδιο στην τελική έκθεση υλοποίησης, ή στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας στην τελευταία ετήσια έκθεση υλοποίησης, που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 141 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.
- *έργα στρατηγικής σημασίας*
Για τα έργα στρατηγικής σημασίας επιλέγεται αποκλειστικά η άμεση αξιολόγηση.

Είναι προφανές ότι όλες οι ανωτέρω παράμετροι πρέπει να συνεκτιμώνται συνδυαστικά κατά την επιλογή της μεθοδολογίας αξιολόγησης των προτάσεων.

2.2 Αξιολόγηση προτάσεων

Σύμφωνα με τη *Διαδικασία ΔΙ_2: Επιλογή και έγκριση πράξης (πράξεις πλην ΚΕ)* οι προτάσεις υποβάλλονται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣ. Κατά την ηλεκτρονική υποβολή της πρότασης, γίνεται από το ΟΠΣ ένας **αρχικός έλεγχος συμβατότητας της πρότασης**, προκειμένου να επιτραπεί ή όχι η υποβολή της, με τον οποίο επιβεβαιώνεται ότι:

- Η ημερομηνία υποβολής της πρότασης είναι εντός της προθεσμίας που τίθεται στην πρόσκληση.
- Ο αιτούμενος προϋπολογισμός της πρότασης είναι εντός ορίων, εφόσον τίθενται στην πρόσκληση.
- Το τεχνικό δελτίο είναι πλήρως συμπληρωμένο.
- Η περίοδος υλοποίησης της προτεινόμενης προς συγχρηματοδότηση πράξης εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών, όπως αυτή ορίζεται στην πρόσκληση.
- Έχει συμπληρωθεί το πεδίο που αφορά στη μη ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου της προτεινόμενης πράξης (σύμφωνα με την παρ. 6, άρθρο 63 του Καν. 2021/1060) (πεδίο στην υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει το τεχνικό δελτίο πράξης).
- Έχει συμπληρωθεί το πεδίο που αφορά στη βεβαίωση του δικαιούχου ότι η προτεινόμενη πράξη δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες οι οποίες αποτελούσαν τμήμα πράξης που υπόκειται σε μετεγκατάσταση (σύμφωνα με την παρ. 1, άρθρο 66 του Καν. 2021/1060), ή οι οποίες θα συνιστούσαν μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας (σύμφωνα με το στοιχείο α), παρ. 1, άρθρο 65 του Καν. 2021/1060) (πεδίο στην υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει το τεχνικό δελτίο πράξης).
- Έχει συμπληρωθεί το πεδίο που αφορά στη διασφάλιση της μη διπλής χρηματοδότησης της ίδιας δαπάνης από άλλο Ταμείο ή μέσω της Ένωσης ή από άλλο πρόγραμμα ευρωπαϊκό ή εθνικό, στο πλαίσιο της τρέχουσας ή προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (σύμφωνα με την παρ. 9, του άρθρου 63 του Καν. 2021/1060) (πεδίο στην υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει το τεχνικό δελτίο πράξης).

Στη συνέχεια και εφόσον έχουν διασφαλιστεί οι παραπάνω προϋποθέσεις, η αξιολόγηση των προς χρηματοδότηση πράξεων διενεργείται σε δύο στάδια:

ΣΤΑΔΙΟ Α' : Έλεγχος πληρότητας και επιλεξιμότητας πρότασης.

ΣΤΑΔΙΟ Β' : Αξιολόγηση των προτάσεων ανά κριτήριο / ομάδα κριτηρίων.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από τα αρμόδια στελέχη της ΔΑ, ή από εξωτερικούς αξιολογητές με απόφαση της ΔΑ, για τους οποίους διασφαλίζεται ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων.

Η αξιολόγηση των προτάσεων, στην περίπτωση της άμεσης αξιολόγησης, θα πρέπει να ολοκληρώνεται κατά κανόνα εντός σαράντα (40) ημερών από την ημερομηνία υποβολής στη ΔΑ της σχετικής πρότασης. Στην περίπτωση συγκριτικής αξιολόγησης, η αξιολόγηση των προτάσεων θα πρέπει να ολοκληρώνεται στις ενενήντα (90) μέρες μετά την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προτάσεων. Οι προθεσμίες αυτές είναι δυνατόν να προσαρμόζονται και να προσαυξάνονται σε ειδικές περιπτώσεις όπως σύνθετων προτάσεων ή όταν υπάρχει μεγάλος αριθμός προτάσεων που υποβάλλονται στο ίδιο χρονικό διάστημα ή καθυστερήσεις που δεν οφείλονται στη ΔΑ. Επίσης, το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η ΔΑ στη διάθεσή της για να ολοκληρώσει την αξιολόγηση.

2.3 Κριτήρια επιλογής πράξεων

2.3.1 ΣΤΑΔΙΟ Α' : Έλεγχος πληρότητας πρότασης

Το Στάδιο Α' έχει στόχο να διασφαλίσει, ανεξάρτητα από τη μεθοδολογία της αξιολόγησης (συγκριτική ή άμεση), τις ελάχιστες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο κανονιστικό πλαίσιο και στην πρόσκληση, προκειμένου η πρόταση να προχωρήσει στο Στάδιο Β' της αξιολόγησης.

Κατά το Στάδιο Α' εξετάζεται η πληρότητα της πρότασης ως προς τα επιμέρους κριτήρια όπως έχουν εγκριθεί από τις οικείες Επιτροπές Παρακολούθησης. Ειδικότερα εξετάζεται:

- Εάν ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση εμπίπτει στις κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων που ορίζονται στην πρόσκληση.
- Εάν ο φορέας που υποβάλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης της πράξης. Ο έλεγχος γίνεται με βάση στοιχεία τεκμηρίωσης, όπως κανονιστικές αποφάσεις, καταστατικά φορέων κλπ. που η ΔΑ αναζητάει από την καρτέλα του δικαιούχου στο ΟΠΣ. *[Η ΔΑ δύναται κατά την κρίση της και συνεκτιμώντας τις παραμέτρους της κάθε πρόσκλησης, να εντάσσει και να εξετάζει το συγκεκριμένο κριτήριο είτε στο Α' στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β' στάδιο.]*
- Εάν ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις έχει τη σχετική αρμοδιότητα. Ο έλεγχος γίνεται με βάση στοιχεία τεκμηρίωσης, όπως κανονιστικές αποφάσεις, καταστατικά φορέων κ.λπ. που η ΔΑ αναζητάει από το ΟΠΣ. Εάν ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης δεν ταυτίζεται με τον δικαιούχο της πράξης και τα στοιχεία αυτά δεν υπάρχουν στο ΟΠΣ, τότε υποβάλλονται συνημμένα κατά την υποβολή της πρότασης. *[Η ΔΑ δύναται κατά την κρίση της και συνεκτιμώντας τις παραμέτρους της κάθε πρόσκλησης, να εντάσσει και να εξετάζει το συγκεκριμένο κριτήριο είτε στο Α' στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β' στάδιο.]*
- Η τυπική πληρότητα της υποβαλλόμενης πρότασης. Εξετάζεται αν, για την υποβολή της πρότασης, ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία και έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα (π.χ. μελέτες, διοικητικές πράξεις, τυποποιημένα έντυπα, κ.λπ.) σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη σχετική πρόσκληση.
- Εάν η πράξη εμπίπτει στο στόχο πολιτικής, στην προτεραιότητα, στους ειδικούς στόχους, στα πεδία παρέμβασης, καθώς και στους τύπους των δράσεων και στους όρους της εκάστοτε πρόσκλησης. *[Η ΔΑ δύναται κατά την κρίση της και συνεκτιμώντας το είδος των δράσεων της κάθε πρόσκλησης, να εντάσσει και να εξετάζει το συγκεκριμένο κριτήριο είτε στο Α' στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β' στάδιο.]*

- Εάν υποβάλλονται αποφάσεις των αρμόδιων ή και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου ή άλλων αρμόδιων οργάνων, όπου αυτό προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία.

➡ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΥΧΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ Α' :

Για τα παραπάνω κριτήρια του Σταδίου Α' η θετική τους αξιολόγηση (ΝΑΙ) αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει το Στάδιο Β' της αξιολόγησης των προτάσεων. Διαφορετικά η πρόταση απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο δυνητικός δικαιούχος.

2.3.2 ΣΤΑΔΙΟ Β' : Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων

Κατά το Στάδιο Β' διενεργείται η αξιολόγηση των προτάσεων σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής πράξεων τα οποία διακρίνονται σε **τέσσερις βασικές ομάδες**. Ακολουθως, παρατίθενται ενδεικτικά στοιχεία που δύνανται να αξιολογηθούν για επιμέρους κριτήρια επιλογής πράξεων:

1^η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ: Εμπλεκόμενοι φορείς και πληρότητα περιεχομένου της πρότασης

Κατά την εξέταση της εν λόγω ομάδας κριτηρίων αξιολογείται:

- Αρμοδιότητα του δικαιούχου να υλοποιήσει την πράξη.** Εξετάζεται εάν ο φορέας που υποβάλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης της πράξης. Ο έλεγχος γίνεται με βάση στοιχεία τεκμηρίωσης, όπως κανονιστικές αποφάσεις, καταστατικά φορέων κλπ που η ΔΑ αναζητάει από την καρτέλα του δικαιούχου στο ΟΠΣ. *[Η ΔΑ, όπως αναφέρεται και παραπάνω, δύναται κατά την κρίση της και συνεκτιμώντας τις παραμέτρους της κάθε πρόσκλησης, να εντάσσει και να εξετάζει το συγκεκριμένο κριτήριο είτε στο Α' στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β' στάδιο.]*

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- Αρμοδιότητα του φορέα λειτουργίας και συντήρησης.** Εξετάζεται εάν ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις έχει τη σχετική αρμοδιότητα. Ο έλεγχος γίνεται με βάση στοιχεία τεκμηρίωσης, όπως κανονιστικές αποφάσεις, καταστατικά φορέων κ.λπ. που η ΔΑ αναζητάει από το ΟΠΣ. Εάν ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης δεν ταυτίζεται με τον δικαιούχο της πράξης και τα στοιχεία αυτά δεν υπάρχουν στο ΟΠΣ, τότε υποβάλλονται συνημμένα κατά την υποβολή της πρότασης. *[Η ΔΑ, όπως αναφέρεται και παραπάνω, δύναται κατά την κρίση της και συνεκτιμώντας τις παραμέτρους της κάθε πρόσκλησης, να εντάσσει και να εξετάζει το συγκεκριμένο κριτήριο είτε στο Α' στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β' στάδιο.]*

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

[στην περίπτωση που η ΔΑ αποφασίσει να εξετάσει τα δύο παραπάνω κριτήρια στο Στάδιο Α', προσαρμόζει τον τίτλο της 1ης ομάδας κριτηρίων (διαγράφει το «εμπλεκόμενοι φορείς»)]

- Πληρότητα και σαφήνεια του φυσικού αντικείμενου της πράξης.** Η πράξη εξετάζεται ως προς:

- τα βασικά τεχνικά, λειτουργικά και λοιπά χαρακτηριστικά της,
- τον τρόπο υλοποίησης (επιλογή μεθοδολογίας και ανάλυση της υλοποίησης της πράξης με αναφορά σε όλα τα επιμέρους υποέργα αυτής, απαιτούμενες ενέργειες/ εργασίες που συνάδουν με το φυσικό αντικείμενο της πράξης και κρίνονται απαραίτητες για την υλοποίησή της, χρονική αλληλουχία ενεργειών, καταλληλότητα δράσεων προβολής και επικοινωνίας ανάλογης έκτασης με την πράξη),
- την αποτύπωση των παραδοτέων της πράξης.

➡ Το κριτήριο μπορεί να είναι είτε δυαδικό (ναι/όχι) ή δυαδικό με αντιστοίχιση ποσοτικών τιμών ή βαθμολογούμενο.

- **Ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού.** Εξετάζεται ο προϋπολογισμός της πράξης σε σχέση με το προτεινόμενο για συγχρηματοδότηση φυσικό της αντικείμενο.

Ενδεικτικά στοιχεία που αξιολογούνται είναι:

A. Η **πληρότητα** του προτεινόμενου **προϋπολογισμού**. Εξετάζεται εάν η πρόταση περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου/ παραδοτέων, καθώς και αν συμμορφώνεται με τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας και τους τυχόν ειδικότερους όρους της πρόσκλησης, ώστε αφενός να εξασφαλίζεται η επαρκής χρηματοδότηση του επιδιωκόμενου λειτουργικού αποτελέσματος της πράξης αλλά και να αποφεύγονται μη αναγκαία ή μη επιλέξιμα κόστη. Ενδεικτικά αναφέρονται κάποια παραδείγματα:

- Για την κατασκευή έργου υποδομής, ενδέχεται να απαιτούνται οι εξής δαπάνες: απόκτηση γης, σύνδεση της υποδομής με δίκτυα ΟΚΩ, ενεργειακός επιθεωρητής, ελεγκτής δόμησης, πιστοποιημένος εκτιμητής, βασικός μελετητής.
- Για την προμήθεια εξοπλισμού ενδέχεται να απαιτούνται διαμορφώσεις των χώρων εγκατάστασης του εξοπλισμού.
- Για ηλεκτρονικές υπηρεσίες /προϊόντα είναι πιθανόν να απαιτείται αναβάθμιση ηλεκτρονικών συστημάτων των χρηστών.
- Για τα έργα που υλοποιούνται με ίδια μέσα εξετάζεται εάν: (i) οι κατηγορίες δαπανών που δηλώνονται στο σχέδιο υλοποίησης με ίδια μέσα συνάδουν με το φυσικό αντικείμενο, τα πακέτα εργασίας και τα παραδοτέα/εκροές/αποτελέσματα, καθώς και τις δραστηριότητες/ενέργειες που η υλοποίησή τους είναι απαραίτητη για την επίτευξη του παραδοτέου/ων (ή εκροών/αποτελέσματος) και (ii) ορθά κατανέμονται οι κατηγορίες δαπανών στις επί μέρους εργασίες και πακέτα εργασίας.

Σημειώνεται ότι η πληρότητα του προϋπολογισμού δραστηριοτήτων ή ενεργειών που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν με τη χρήση επιλογών απλοποιημένου κόστους θεωρείται ότι εξασφαλίζεται, χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση από τη ΔΑ κατά το στάδιο αυτό, εφόσον οι επιλογές αυτές προβλέπονται στην πρόσκληση για υποβολή προτάσεων και η επιλογή απλοποιημένου κόστους καλύπτει το σύνολο των αναγκαίων δαπανών για την υλοποίηση των προτεινόμενων δραστηριοτήτων/ενεργειών.

B. Το **εύλογο του κόστους** της προτεινόμενης πράξης. Εξετάζεται κατά πόσο η κοστολόγηση της προτεινόμενης πράξης είναι εύλογη. Πιο συγκεκριμένα:

1. Δημόσιες συμβάσεις

1α. Δημόσια έργα και δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

Οι προϋπολογισμοί των παραπάνω κατηγοριών προκύπτουν από τα αναλυτικά τιμολόγια δημοσίων έργων για διάφορες κατηγορίες (Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών και Πρασίνου κλπ) και από τον Κανονισμό Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών αντίστοιχα.

Ο προτεινόμενος προϋπολογισμός θα πρέπει να έχει συνταχθεί με βάση τα τελευταία εγκεκριμένα τιμολόγια.

1β. Προμήθειες

Το εύλογο του προϋπολογισμού για προμήθειες μπορεί να βασισθεί:

- στο πραγματικό κόστος από παρεμφερείς πράξεις που έχουν υλοποιηθεί, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς κατά το χρόνο αξιολόγησης της πρότασης,
- σε έρευνα αγοράς συμπεριλαμβανομένης της αναζήτησης και διασταύρωσης τιμών από επίσημους προμηθευτές ή μέσω του διαδικτύου, ή/και

- σε μη δεσμευτικές προσφορές (π.χ. τουλάχιστον δύο προσφορές από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές) που υποβάλλονται από τον δυνητικό δικαιούχο.

1γ. Υπηρεσίες

Το εύλογο του προϋπολογισμού για υπηρεσίες μπορεί να βασισθεί στο πραγματικό κόστος από παρεμφερείς πράξεις που έχουν υλοποιηθεί, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς κατά το χρόνο αξιολόγησης της πρότασης.

2. Υλοποίηση έργων με Ίδια Μέσα

Το εύλογο του κόστους στα έργα που υλοποιούνται με ίδια μέσα τεκμηριώνεται από την ανάλυση του προϋπολογισμού των επί μέρους κατηγοριών δαπανών στον αναλυτικό προϋπολογισμό του υποέργου αυτεπιστασίας, που επισυνάπτει ο δικαιούχος κατά την υποβολή της πρότασής του (τυποποιημένα έντυπα excel).

Η ΔΑ εξετάζει το εύλογο του προϋπολογισμού κάθε κατηγορίας δαπάνης που κρίνεται ως απαραίτητη για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου, στη βάση τεκμηρίωσης που συνυποβάλλει ο δυνητικός δικαιούχος όπως π.χ. μισθοδοτικές καταστάσεις του μισθοδοτούμενου προσωπικού που θα απασχοληθεί στην εκτέλεση του έργου, μη δεσμευτικές προσφορές για προμήθειες ή υπηρεσίες, ενδεικτικά κόστη μετακινήσεων κ.λπ., λαμβάνοντας υπόψη και τις απαιτήσεις επιλεξιμότητας για την κάθε κατηγορία δαπάνης βάσει των κανόνων επιλεξιμότητας.

Σημειώνεται ότι το εύλογο του προϋπολογισμού δραστηριοτήτων ή ενεργειών που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν με τη χρήση επιλογών απλοποιημένου κόστους θεωρείται ότι εξασφαλίζεται, χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση από τη ΔΑ κατά το στάδιο αυτό, εφόσον οι επιλογές αυτές προβλέπονται στην πρόσκληση για επιλογή προτάσεων και η επιλογή απλοποιημένου κόστους καλύπτει το σύνολο των αναγκαίων δαπανών για την υλοποίηση των προτεινόμενων δραστηριοτήτων/ ενεργειών.

- Γ. Η **ορθή κατανομή του προϋπολογισμού**. Εξετάζεται η ορθή κατανομή του προϋπολογισμού στις επιμέρους εργασίες/ είδη δαπανών σε σχέση με το προτεινόμενο φυσικό αντικείμενο/ παραδοτέα της πράξης.

➡ Το κριτήριο μπορεί να είναι είτε δυαδικό (ναι/όχι) ή δυαδικό με αντιστοίχιση ποσοτικών τιμών ή βαθμολογούμενο.

- **Ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος**. Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα ολοκλήρωσης της πράξης η οποία εξετάζεται σε σχέση με:

- α) το φυσικό αντικείμενο (μέγεθος, πολυπλοκότητα, κ.λπ. της πράξης)
- β) την επιλεγμένη μέθοδο υλοποίησης (διαγωνιστική διαδικασία, αυτεπιστασία, επιταγές εισόδου (voucher), κ.λπ.)
- γ) το επίπεδο ωριμότητας της πράξης σχετικά με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης όπως κήρυξη απαλλοτριώσεων, προκήρυξη για επιλογή ωφελουμένων, υπουργικές αποφάσεις εφαρμογής κλπ.
- δ) τους ενδεχόμενους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της πράξης π.χ. αρχαιολογικά ευρήματα, διοικητικές ή δικαστικές εμπλοκές, πιθανές καθυστερήσεις σχετικά με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης κ.λπ..

Επικουρικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν χρονοδιαγράμματα συναφών πράξεων που έχουν υλοποιηθεί, με βάση την πρότερη εμπειρία της ΔΑ και άλλα διαθέσιμα εργαλεία.

➡ Το κριτήριο μπορεί να είναι είτε δυαδικό (ναι/όχι) ή δυαδικό με αντιστοίχιση ποσοτικών τιμών ή βαθμολογούμενο.

2^η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ: Τήρηση θεσμικού πλαισίου και ενσωμάτωση οριζόντιων πολιτικών

- **Τήρηση θεσμικού πλαισίου ως προς τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών.** Εξετάζεται εάν το προτεινόμενο στο ΤΔΠ θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των υποέργων συνάδει με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο ως προς τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων.

Εφόσον έχουν προηγηθεί της πρότασης σχετικές ενέργειες, εξετάζεται εάν ο δικαιούχος έχει τηρήσει μέχρι τη στιγμή της υποβολής της πρότασης τους κατά περίπτωση ισχύοντες εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες για την προτεινόμενη πράξη.

Για τις περιπτώσεις ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων εφαρμόζονται, τα προβλεπόμενα στις διαδικασίες έγκρισης σταδίων δημοσίων συμβάσεων του Εγχειριδίου Διαδικασιών του ΣΔΕ. Στις περιπτώσεις που κατά τη διαδικασία της εξέτασης των σταδίων δημοσίων συμβάσεων εντοπιστεί παρατυπία, στη διατύπωση γνώμης ορίζονται τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα ή το ποσοστό της κατ' αποκοπή διόρθωσης που επιβάλλεται από τη ΔΑ, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά οριζόμενα στην απόφαση της Επιτροπής C (2019) 3452 final/14.5.2019 (κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για δημοσιονομικές διορθώσεις σε δημόσιες συμβάσεις).

Για τις τμηματοποιημένες πράξεις δεν απαιτείται εκ νέου έλεγχος της διαδικασίας συμβασιοποίησης των εν εξελίξει συμβάσεων. Ισχύουν οι προεγκρίσεις που διενεργήθηκαν κατά την ΠΠ 2014-2021.

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Τήρηση θεσμικού πλαισίου πλην δημοσίων συμβάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.** Για τις περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στους κανόνες δημοσίων συμβάσεων εξετάζεται η τήρηση του ειδικότερου πλαισίου που θεσπίζεται για τις ανάγκες διαχείρισης, παρακολούθησης, ελέγχου και εφαρμογής συγκεκριμένου τύπου πράξεων/ υποέργων. Εξετάζεται δηλαδή, εάν η υλοποίηση της προτεινόμενης πράξης/ υποέργου σχεδιάστηκε κατά τρόπο συμβατό με τα οριζόμενα στο εκάστοτε θεσμικό πλαίσιο.

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Συμβατότητα της πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων.** Εξετάζεται εάν η πράξη είναι συμβατή με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στη σχετική εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ αναφορικά με τον έλεγχο συμβατότητας προτεινόμενων προς χρηματοδότηση πράξεων με τους κανόνες ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην περίπτωση που η πράξη είναι κρατική ενίσχυση θα πρέπει να αποτυπώνονται οι ενέργειες στις οποίες έχει προβεί ο δικαιούχος ώστε να διασφαλίσει εκ των προτέρων το συμβιβάσιμο της χορηγούμενης ενίσχυσης με το δίκαιο του ανταγωνισμού περί κρατικών ενισχύσεων. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η έννοια της κρατικής ενίσχυσης είναι μία αντικειμενική και νομική έννοια που ορίζεται απευθείας από την Συνθήκη και ερμηνεύεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο συνημμένο Παράρτημα ΙΙΙ δίνονται κατευθύνσεις / οδηγίες ώστε να εξετάζεται εάν η πράξη είναι κρατική ενίσχυση. Στην περίπτωση που η πράξη δεν είναι κρατική ενίσχυση θεωρείται ότι ικανοποιείται το κριτήριο.

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Αειφόρος ανάπτυξη.** Εξετάζεται με ποιο τρόπο η προτεινόμενη πράξη σέβεται τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης ειδικότερα σε σχέση με τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις της εγκεκριμένης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κάθε Προγράμματος.

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας.** Το κριτήριο αυτό εφαρμόζεται σε έργα υποδομής με αναμενόμενη διάρκεια ζωής τουλάχιστον 5 ετών. Εξετάζεται η διασφάλιση της κλιματικής ανθεκτικότητας της προτεινόμενης υποδομής, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής «Τεχνικές κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή κατά την περίοδο 2021-2027» (2021/C 373/01) και με τις περαιτέρω κατευθύνσεις που θα δοθούν από την ΕΑΣ.

☞ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Προάσπιση και προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.** Εξετάζεται εάν η προτεινόμενη πράξη έχει διαφορετικό αντίκτυπο στις γυναίκες και στους άντρες. Σημειώνεται ότι η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου. Εξετάζεται εάν η πράξη συνεκτιμά και υπερασπίζει την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και ενσωματώνει τη διάσταση του φύλου. Η θετική απάντηση («ΝΑΙ») του κριτηρίου εξασφαλίζεται και στην περίπτωση που η πράξη αφορά στο σύνολο του πληθυσμού και ως εκ τούτου ωφελούνται με τον ίδιο τρόπο οι γυναίκες και οι άνδρες, χωρίς καμία διάκριση.

☞ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.** Εξετάζεται εάν η προτεινόμενη πράξη αποτρέπει κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

☞ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.** Εξετάζεται πώς η πράξη διασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Σε περίπτωση κατά την οποία έχει ήδη αρχίσει η υλοποίηση της πράξης και δεν έχει γίνει πρόβλεψη για τα ΑΜΕΑ, εφόσον απαιτείται από τη φύση της πράξης και την κείμενη νομοθεσία, η θετική αξιολόγηση θα πρέπει να τεκμηριώνεται με τη δέσμευση του δυνητικού δικαιούχου ότι θα αναλάβει όλες τις δαπάνες προσαρμογής για εξασφάλιση προσβασιμότητας για ΑΜΕΑ με δικά του έξοδα. Για την εξειδίκευση του κριτηρίου αυτού επισυνάπτεται σχετικό **Παράρτημα ΙΙ**.

Ειδικά για το εν λόγω κριτήριο διευκρινίζεται ότι η θετική απάντηση («ΝΑΙ») καλύπτει τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Στην πράξη περιλαμβάνονται όλες οι απαιτήσεις, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ώστε να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα στα ΑμεΑ.
- Δεν προβλέπονται απαιτήσεις για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα ΑμεΑ, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της πράξης βάσει της οποίας δεν κωλύεται (π.χ. περίπτωση ανακατασκευής τάπητα οδοστρωσίας, κλπ.) ή δεν απαιτείται η προσβασιμότητα στα ΑμεΑ (π.χ. Προγράμματα τύπου «Εξοικονομώ κατ' οίκον» κλπ.).

☞ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

Υπογραμμίζεται ότι δεν μπορεί να ενταχθεί πράξη η οποία συμβάλλει αρνητικά έστω και σε ένα από τα παραπάνω κριτήρια.

3^η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ: Σκοπιμότητα πράξης

Προκειμένου να αξιολογηθεί η σκοπιμότητα μιας πράξης αυτή εξετάζεται ως προς τα παρακάτω κριτήρια:

- **Αναγκαιότητα υλοποίησης της πράξης:** Εξετάζεται η παρεχόμενη στο ΤΔΠ τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα υλοποίησης της πράξης και ο τρόπος με τον οποίο η προτεινόμενη πράξη συμβάλλει στην

αντιμετώπιση της ανάγκης ή του προβλήματος που έχει εντοπιστεί ή/και στην αποτυχία της αγοράς που έχει προσδιοριστεί, καθώς και το βαθμό συμβολής της προτεινόμενης πράξης στην κάλυψη/ αντιμετώπιση των αναγκών σε σχέση με την κρισιμότητα του προβλήματος στο πλαίσιο του συγκεκριμένου ειδικού στόχου/ κατηγορίας δράσεων.

➡ Ο τρόπος βαθμολόγησης του κριτηρίου προσδιορίζεται από τη ΔΑ.

- **Αποτελεσματικότητα:** Εξετάζεται η συμβολή της προτεινόμενης πράξης στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών, όπως προσδιορίζονται στον ειδικό στόχο ή σε επίπεδο δράσης.

Ο βαθμός συμβολής εκφράζεται ως το πηλίκο των τιμών ενός δείκτη εκροής για την πράξη προς το δείκτη εκροής που αναφέρεται στην πρόσκληση. Η ΔΑ δύναται να αναφέρει στην πρόσκληση το δείκτη εκροής του ειδικού στόχου, ή εναλλακτικά το δείκτη εκροής της δράσης όπως αυτός έχει προκύψει από την εξειδίκευση των δράσεων. $P_n = (\text{δείκτης εκροής της πράξης}) / (\text{δείκτης εκροής ειδικού στόχου ή δράσης})$. Εφόσον η προτεινόμενη πράξη συνεισφέρει σε δύο ή περισσότερους δείκτες εκροών η ΔΑ δύναται να:

- καθορίσει ένα δείκτη εκροής, βάσει του οποίου εξετάζεται η συμβολή της πράξης σε σχέση με τον ειδικό στόχο.
- θέσει συντελεστές στάθμισης στους δείκτες εκροών για να υπολογίσει το συνολικό πηλίκο $P_n = \alpha \chi P_{n1} + \beta \chi P_{n2} + \dots$ όπου α, β... οι συντελεστές στάθμισης. Στην περίπτωση αυτή η ΔΑ καθορίζει τους συντελεστές.

➡ Το κριτήριο αυτό είναι δυαδικό με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμολογούμενο.

- **Αποδοτικότητα:** Εξετάζεται η βέλτιστη σχέση μεταξύ του ποσού της στήριξης (προτεινόμενος προϋπολογισμός πράξης) και της επίτευξης των στόχων (αναμενόμενες εκροές της προτεινόμενης πράξης). Η αποδοτικότητα εκφράζεται ως το πηλίκο $P_n = (\text{δείκτης εκροής της πράξης}) / (\text{δείκτης εκροής ειδικού στόχου ή δράσης})$ προς (προϋπολογισμό πράξης / προϋπολογισμό ειδικού στόχου ή δράσης). Ο προϋπολογισμός του ειδικού στόχου ή της δράσης είναι ο προϋπολογισμός που αναφέρεται στην πρόσκληση και έχει προκύψει από την εξειδίκευση των δράσεων. Εφόσον η προτεινόμενη πράξη συνεισφέρει σε δύο ή περισσότερους δείκτες εκροών, η ΔΑ δύναται να:

- καθορίσει ένα δείκτη εκροής, βάσει του οποίου εξετάζεται η συμβολή της πράξης σε σχέση με τον ειδικό στόχο.
- θέσει συντελεστές στάθμισης και να υπολογίσει το συνολικό πηλίκο P_n όπως παρουσιάστηκε παραπάνω.

➡ Το κριτήριο αυτό είναι δυαδικό με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμολογούμενο.

- **Βιωσιμότητα, λειτουργικότητα, αξιοποίηση:** Ο δικαιούχος θα πρέπει να περιγράψει τον τρόπο με τον οποίο τα παραδοτέα/αποτελέσματα της προτεινόμενης πράξης θα αξιοποιηθούν. Επιπλέον για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις να τεκμηριώνει ότι διαθέτει τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς για να καλύψει τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης ώστε να διασφαλίσει την χρηματοοικονομική βιωσιμότητα αυτών των πράξεων. Ειδικότερα

- στις περιπτώσεις που η πράξη περιλαμβάνει **επενδύσεις σε υποδομές**, ο δικαιούχος συμπληρώνει το **Παράρτημα Ι** στο οποίο γίνεται ανάλυση των αναγκών χρηματοδότησης της πράξης κατά τη διάρκεια των πρώτων δεκαπέντε ετών λειτουργίας της ώστε να τεκμηριώνεται η κάλυψη του κόστους λειτουργίας,
- στις περιπτώσεις που η πράξη περιλαμβάνει **παραγωγικές επενδύσεις**, ο δικαιούχος υποβάλλει τα απαιτούμενα έγγραφα που περιγράφονται στη **Διαδικασία ΔΙ_2_ΚΕ: Επιλογή και έγκριση πράξης (πράξεις ΚΕ)**.

Κατά περίπτωση και ανάλογα με τον τύπο των δράσεων η ΔΑ προσδιορίζει στην πρόσκληση τα απαραίτητα στοιχεία/ τεκμήρια που απαιτούνται για την αξιολόγηση αυτού του κριτηρίου.

Σημειώνεται ότι κατά την ολοκλήρωση μίας πράξης θα πρέπει να εξασφαλίζεται η λειτουργικότητά της.

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Καινοτομία:** Για ορισμένες κατηγορίες δράσεων, η ΔΑ μπορεί να εισάγει κριτήρια για την αξιολόγηση της καινοτομίας μίας προτεινόμενης πράξης. Το κριτήριο αφορά κατηγορίες δράσεων που στοχεύουν στην καινοτομία.

➡ Ο τρόπος βαθμολόγησης του κριτηρίου προσδιορίζεται από τη ΔΑ.

4^η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ: Ωριμότητα

Τα κριτήρια αυτά μπορεί να καλύπτουν:

- **Στάδιο εξέλιξης των απαιτούμενων ενεργειών ωρίμανσης της πράξης:** Εξετάζεται ο βαθμός ωριμότητας της πράξης από την άποψη της εξέλιξης των απαιτούμενων ενεργειών προετοιμασίας (μελέτες, έρευνες, εγκρίσεις μελετών, τεύχη δημοπράτησης, κ.λπ.) για την έναρξη της υλοποίησής της. Η αξιολόγηση της ωριμότητας της προτεινόμενης πράξης μπορεί να διενεργείται ανά υποέργο και η εκτίμηση της συνολικής ωριμότητας της πράξης προκύπτει από τον μέσο όρο ή τον σταθμισμένο μέσο όρο των επιμέρους τιμών. Η στάθμιση επιλέγεται ανάλογα με το είδος και τη φύση της πράξης και τις απαιτούμενες αλληλουχίες ανάμεσα στα υποέργα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η συνολική ωριμότητα μίας πράξης αξιολογείται με βάση την ωριμότητα των υποέργων εκείνων που την επηρεάζουν περισσότερο.
- **Βαθμός προόδου διοικητικών ή άλλων ενεργειών:** Εξετάζεται ο βαθμός προόδου συγκεκριμένων διοικητικών ή άλλων ενεργειών, πέραν αυτών που εξετάζονται στο πλαίσιο του ανωτέρω κριτηρίου, οι οποίες είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της προτεινόμενης πράξης (πχ διαδικασία απόκτησης γης, αδειοδοτήσεις, εγκρίσεις από συμβούλια κ.λπ.).

➡ Τα κριτήρια της 4^{ης} Ομάδας είναι δυαδικά με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμολογούμενα.

2.4 Προσαρμογή κριτηρίων και προσδιορισμός τρόπου βαθμολόγησής τους

Τα προαναφερόμενα κριτήρια αποτελούν κατευθύνσεις τις οποίες πρέπει να λάβει υπόψη η ΔΑ κατά τη σύνταξη των κριτηρίων επιλογής πράξεων στο πλαίσιο κάθε πρόσκλησης. Οι ΔΑ θα εξειδικεύσουν/προσθέσουν επιπλέον κριτήρια (για παράδειγμα μπορεί να προστεθεί κριτήριο για τη συνέργεια και συμπληρωματικότητα της προτεινόμενης πράξης με άλλα έργα) με την προϋπόθεση ότι δεν έρχονται σε αντίθεση με αυτά που περιγράφονται στον παρόντα Οδηγό. Όλα τα προαναφερόμενα κριτήρια πρέπει να αξιολογούνται είτε δυαδικά (ΝΑΙ/ ΟΧΙ) είτε με κλίμακα (βαθμολόγηση).

Είναι προφανές πως υπάρχει πλήθος τρόπων βαθμολόγησης -τόσο στην περίπτωση της συγκριτικής όσο και της άμεσης αξιολόγησης- που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν προκειμένου να αξιολογηθούν οι προτάσεις πράξεων σύμφωνα με τα κριτήρια που ενέκρινε η Επιτροπή Παρακολούθησης, π.χ.:

1. Με δυαδική βαθμολόγηση (ΝΑΙ/ΟΧΙ) και αποκλεισμό κατά κριτήριο (όλα τα κριτήρια «ΝΑΙ»).
2. Με δυαδική βαθμολόγηση και αντιστοίχιση των τιμών ΝΑΙ/ΟΧΙ σε ποσοτικές τιμές (Δυαδικό κριτήριο με όριο θετικής αξιολόγησης).
3. Με βαθμολόγηση ορισμένων κριτηρίων ή και θέσπιση ορίων θετικής αξιολόγησης κατά κριτήριο ή ομάδα κριτηρίων ή στο σύνολο, με συνολικό βαθμό με συντελεστές στάθμισης κατά κριτήριο ή ομάδα κριτηρίων.
4. Οποιοσδήποτε συνδυασμός των ανωτέρω.

Για κάθε εξειδικευμένο κριτήριο, η ΔΑ πρέπει να ορίσει τον **τρόπο βαθμολόγησής** του, δηλαδή τις **τιμές** που δύνανται να λάβει το εν λόγω κριτήριο και τις καταστάσεις στις οποίες αντιστοιχούν οι εν λόγω τιμές. Είναι σκόπιμο –όπου είναι εφικτό– η ΔΑ να αναλύει/εξειδικεύει τα επίπεδα με ποσοτικούς όρους.

Οι τιμές του κριτηρίου, ακόμη και στην περίπτωση του δυαδικού συστήματος, μπορεί να αντιστοιχούν σε ποσοτικοποιημένες καταστάσεις. Η τιμή του κριτηρίου μπορεί επίσης να προκύπτει από μαθηματικό τύπο, ο οποίος βασίζεται σε τιμές ποσοτικοποιημένων μεταβλητών.

Είναι προφανές πως η βαθμολόγηση είναι αποτέλεσμα ουσιαστικής κρίσης κατά την αξιολόγηση. Επίσης, οι ΔΑ θα πρέπει να τεκμηριώνουν επαρκώς τη βαθμολόγηση για κάθε κριτήριο στους πίνακες αξιολόγησης, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η αξιολόγηση εφαρμόζεται με συνέπεια ως προς τα εγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης.

Η επιλογή **δυναμικής βαθμολόγησης σε όλα τα κριτήρια** αρμόζει μόνο στην περίπτωση των προσκλήσεων **άμεσης αξιολόγησης**, γεγονός που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εξειδίκευση των κριτηρίων (σημείο 1). Αν υιοθετηθεί δυναμική βαθμολόγηση με ποσοτικές τιμές (σημείο 2) για ένα ή περισσότερα κριτήρια, πρέπει να καθοριστούν τα αντίστοιχα ελάχιστα αποδεκτά όρια και ο τρόπος σύνθεσης, προκειμένου να καταλήγει σε δυναμική βαθμολόγηση στο τελικό αποτέλεσμα (ΝΑΙ/ΟΧΙ), δεδομένου ότι οι προτάσεις δεν συγκρίνονται μεταξύ τους, αλλά απαιτείται να έχουν μια συγκεκριμένης στάθμης επάρκεια. Προτείνεται, κατά την άμεση αξιολόγηση, τα κριτήρια της 3^{ης} Ομάδας **«Αποδοτικότητα» και «Αποτελεσματικότητα»** καθώς και τα κριτήρια της 4^{ης} ομάδας **«Ωριμότητα Πράξης»** να αξιολογηθούν με αντιστοίχιση της επιλογής «ΝΑΙ» σε ποσοτική τιμή.

Στην περίπτωση των προσκλήσεων **συγκριτικής αξιολόγησης**, δύο τουλάχιστον κατηγορίες κριτηρίων πρέπει να επιδέχονται **βαθμολόγηση με πολλαπλές τιμές**, ώστε να προκύπτουν κατά το δυνατόν διαφορετικοί τελικοί βαθμοί ανά πρόταση και να αποφεύγεται η ισοβαθμία. Πρέπει να επιλεγεί ο κατάλληλος συνδυασμός τιμών και αριθμού κριτηρίων, που επιδέχονται πολλαπλή τιμή, ώστε με το πέρας της αξιολόγησης να προκύπτει επαρκής βαθμολογική διαφοροποίηση των προτάσεων στην τελική κατάταξη (αποφυγή μεγάλου αριθμού ισοβαθμιών). Στην περίπτωση αυτή συστήνεται να υπάρχει στάθμιση των αποτελεσμάτων μεταξύ των ομάδων κριτηρίων, με την **ομάδα «Σκοπιμότητα» να έχει τον μεγαλύτερο συντελεστή στάθμισης** (τουλάχιστον 50%).

Η διαδικασία αξιολόγησης εφαρμόζεται **διαδοχικά για τις επιμέρους κατηγορίες κριτηρίων** με τη σειρά που κρίνει η ΔΑ. Σε περίπτωση που πρόταση αποκλείεται σύμφωνα με το αποτέλεσμα αξιολόγησης μιας κατηγορίας κριτηρίων, η ΔΑ διακόπτει την αξιολόγηση. Ωστόσο, μπορεί να προβεί στην αξιολόγηση και άλλων κατηγοριών κριτηρίων ώστε η αιτιολογημένη απόρριψη της πρότασης να περιλαμβάνει κρίση σε μεγαλύτερο εύρος της πρότασης. Μια τέτοια επιλογή μπορεί κατά περίπτωση να είναι χρήσιμη προκειμένου να υποδειχθούν στον δυνητικό τελικό δικαιούχο και άλλες ελλείψεις και αδυναμίες της πρότασής του για το ενδεχόμενο μελλοντικής επανυποβολής της.

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης καθώς και η τεκμηρίωση κάθε κριτηρίου καταγράφεται συμπληρώνοντας το **Φύλλο Αξιολόγησης της Πράξης**.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται συνοπτικά οι κατευθύνσεις σχετικά με τα κριτήρια επιλογής πράξεων.

3. ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Αρχικός έλεγχος συμβατότητας της πρότασης από το ΟΠΣ

- ✓ Η ημερομηνία υποβολής της πρότασης είναι εντός της προθεσμίας που τίθεται στην πρόσκληση
- ✓ Ο αιτούμενος προϋπολογισμός είναι εντός των ορίων, εφόσον τίθενται στην πρόσκληση
- ✓ Το τεχνικό δελτίο είναι πλήρως συμπληρωμένο
- ✓ Η περίοδος υλοποίησης της προτεινόμενης προς συγχρηματοδότηση πράξης εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών, όπως αυτή ορίζεται στην πρόσκληση
- ✓ Έχει συμπληρωθεί το πεδίο που αφορά στη μη ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου της προτεινόμενης πράξης (σύμφωνα με την παρ. 6, άρθρο 63 του Καν. 2021/1060) (πεδίο στην υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει το τεχνικό δελτίο πράξης).
- ✓ Έχει συμπληρωθεί το πεδίο που αφορά στη βεβαίωση του δικαιούχου ότι η προτεινόμενη πράξη δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες οι οποίες αποτελούσαν τμήμα πράξης που υπόκειται σε μετεγκατάσταση (σύμφωνα με την παρ. 1, άρθρο 66 του Καν. 2021/1060), ή οι οποίες θα συνιστούσαν μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας (σύμφωνα με το στοιχείο α), παρ. 1, άρθρο 65 του Καν. 2021/1060) (πεδίο στην υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει το τεχνικό δελτίο πράξης)
- ✓ Έχει συμπληρωθεί το πεδίο που αφορά στη διασφάλιση της μη διπλής χρηματοδότησης της ίδιας δαπάνης από άλλο Ταμείο ή μέσω της Ένωσης ή από άλλο πρόγραμμα ευρωπαϊκό ή εθνικό, στο πλαίσιο της τρέχουσας ή προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (σύμφωνα με την παρ. 9, του άρθρου 63 του Καν. 2021/1060) (πεδίο στην υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει το τεχνικό δελτίο πράξης).

ΣΤΑΔΙΟ Α΄ : Έλεγχος πληρότητας και επιλεξιμότητας πρότασης				
ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ		ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΤΙΜΗ / ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΣΤΑΘΜΙΣΗ
1.	Έλεγχος πληρότητας και επιλεξιμότητας πρότασης	Δικαιούχος που εμπίπτει στην πρόσκληση	ναι/όχι	
2.		Αρμοδιότητα του δικαιούχου να υλοποιήσει την πράξη (Το κριτήριο εντάσσεται και εξετάζεται είτε στο Α΄ στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β΄ στάδιο)	ναι/όχι	
3.		Αρμοδιότητα του φορέα λειτουργίας και συντήρησης (Το κριτήριο εντάσσεται και εξετάζεται είτε στο Α΄ στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β΄ στάδιο)	ναι/όχι/δεν εφαρμόζεται	
4.		Τυπική πληρότητα της υποβαλλόμενης πρότασης	ναι/όχι	
5.		Η πράξη εμπίπτει στο στόχο πολιτικής, στην προτεραιότητα, στους ειδικούς στόχους, στα πεδία παρέμβασης, καθώς και στους τύπους των δράσεων και στους όρους της εκάστοτε πρόσκλησης (Το κριτήριο εντάσσεται και εξετάζεται είτε στο Α΄ στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β΄ στάδιο)	ναι/όχι	
6.		Υποβολή αποφάσεων των αρμόδιων ή και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου ή άλλων αρμοδίων οργάνων	ναι/όχι/δεν εφαρμόζεται	

ΣΤΑΔΙΟ Β' : Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων

ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ		ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΤΙΜΗ / ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΣΤΑΘΜΙΣΗ
1.	1^Η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ Εμπλεκόμενοι φορείς και πληρότητα περιεχομένου της πρότασης (Αν τα δύο πρώτα κριτήρια εξεταστούν στο Α' στάδιο, η 1 ^η ομάδα κριτηρίων είναι: Πληρότητα περιεχομένου της πρότασης)	Αρμοδιότητα του δικαιούχου να υλοποιήσει την πράξη (Το κριτήριο εντάσσεται και εξετάζεται είτε στο Α' στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β' στάδιο)	ναι/όχι	
2.		Αρμοδιότητα του φορέα λειτουργίας και συντήρησης (Το κριτήριο εντάσσεται και εξετάζεται είτε στο Α' στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β' στάδιο)	ναι/όχι/δεν εφαρμόζεται	
3.		Πληρότητα και σαφήνεια του φυσικού αντικειμένου της προτεινόμενης πράξης	Προσδιορισμός τρόπου βαθμολόγησης από ΔΑ	
4.		Ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού	ναι/όχι	
5.		Ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος	ναι/όχι	
6.	2^Η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ Τήρηση θεσμικού πλαισίου και ενσωμάτωση οριζόντιων πολιτικών	Τήρηση θεσμικού πλαισίου ως προς τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών	ναι/όχι	
7.		Τήρηση θεσμικού πλαισίου πλην δημοσίων συμβάσεων λαμβάνοντας υπόψη τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	ναι/όχι	
8.		Συμβατότητα της πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων	ναι/όχι	
9.		Αειφόρος ανάπτυξη	ναι/όχι	

10.		Ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας	ναι/όχι	
11.		Προάσπιση και προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών	ναι/όχι	
12.		Αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού	ναι/όχι	
13.		Εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία	ναι/όχι	
14.	3^η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ Σκοπιμότητα πράξης	Αναγκαιότητα υλοποίησης της πράξης	Προσδιορισμός τρόπου βαθμολόγησης από ΔΑ	Σε περίπτωση συγκριτικής αξιολόγησης, η βαρύτητα των βαθμολογούμενων κριτηρίων της ομάδας αυτής θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 50%
15.		Αποτελεσματικότητα	ναι/όχι με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμός (εφόσον γίνεται χρήση του τύπου)	
16.		Αποδοτικότητα	ναι/όχι με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμός (εφόσον γίνεται χρήση του τύπου)	
17.		Βιωσιμότητα, λειτουργικότητα, αξιοποίηση	ναι/όχι	
18.		Καινοτομία	Προσδιορισμός τρόπου βαθμολόγησης από ΔΑ	
19.	4^η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ Ωριμότητα πράξης	Στάδιο εξέλιξης των απαιτούμενων ενεργειών ωρίμανσης της πράξης	ναι/όχι με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμός	
20.		Βαθμός προόδου διοικητικών ή άλλων ενεργειών	ναι/όχι με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμός	